

Ami mindent felülír

„Ismeritek a mi Urunk Jézus Krisztus kegyelmét; hogy gazdag létére szegénnyé lett értetek, hogy ti az ő szegénysége által meggazdagodjatok.” 2Kor 8,9

Igehirdetés a zsinati választások utáni beiktató istentiszteleten, 2012. december 1.

Ünnepélyes külsőségeket nélkülöző, de felemelő ünnep a megválasztott tisztségviselők iktatása. Nagyszerű, amikor szolgálatra kész, alkalmasnak tartott testvérek felé fordul a bizalom és felvigyázói-vezetői feladatot kapnak Jézus Krisztus egyházában. Gazdagságunk, hogy a megválasztottakon kívül még mások irányában is megmutatkozott a bizalom és mások is készek lettek volna ilyen terhet vállukra venni – a mindennapi élet sok egyéb kötelezettsége és terhe mellett. Közös döntés született, amelyet – így remélem – sok beszélgetés és számos alapos megfontolás mellett sokak szívből fakadó imádsága is megelőzött – nem annyira egyesek győzelméért, mint inkább Krisztus egész egyháza javáért. Kérjünk együtt bölcs belátást, testi és lelki erőt azoknak, akik most új tisztükbe lépnek, és nem kevésbé azoknak, akik újabb ciklusra kaptak megbízást. Imádkozzunk azokért is, akik most nem kaptak új megbízást, hogy örömmel álljanak helyt eddigi szolgálatukban.

Minket azonban nem jelölések és választások, nem is az iktatások hoztak össze, nem ezek tartanak egyben. Nem becsülöm le a választásokat, de sokkal mélyebb és nagyobb oka van és kell is legyen annak, hogy itt vagyunk. Ez pedig az evangélium: az a jótétemény – kegyelem –, amellyel Jézus Krisztus ajándékozott meg. Így mondja az apostol: „Ismeritek a mi Urunk Jézus Krisztus kegyelmét; hogy gazdag létére szegénnyé lett értetek, hogy ti az ő szegénysége által meggazdagodjatok.”

Az evangélium egyik legmagvasabb összefoglalása az Újszövetségben ez a mondat. A maga egyszerűségében és szemléletességében gyermekbiblikori aranymondás lehetne. Szédítő mélységével viszont a hitről gondolkodók nagyjait is próbára teszi. Gondolhatunk arra, hogy mennyei gazdagságát cserélte föl Jézus a földi szegénységgel, ahol a rókáknak van barlangjuk, az égi madaraknak fészük, de az Ember Fiának nincs fejét hová lehajtania. A betlehemi istállóval és megszületésével a jászolban szívesen beszélünk erről karácsonykor. Ekkor talán az emberekkel való sorsvállalását tartjuk annak a gazdagságnak, amit nekünk ajándékozott. – De elképzelhető értelmezés a Filippi levél nyomán, hogy nem tekintette zsákmánynak, hogy egyenlő Istennel, hanem megüresítette önmagát, szolgálai

formát vett fel, megalázta magát és engedelmes volt a kereszthalálig. De mi a mi szegénységünk? Minden bizonnyal az, hogy kiszakadtunk az Istennel való közösségből és ezért egymást is elvesztettük. Akkor pedig a gazdagság, ami felváltja szegénységünket, az Istennel való közösség, amely embertársaink mellé állít. Szegénységünk, hogy a hozzánk közel állókkal sem tudunk sokszor együttműködni, gazdagságunk pedig, hogy ha különbségeink ellenére, Krisztusért egymásra találunk. Az apostol, akire – akárcsak a Biblia minden könyvére – jellemző, hogy „a legapróbb és a hit dolgaitól igen távol esőnek látszó kérdéseket, így az anyagiakkal való gazdálkodást is Krisztussal és a vele történekekkel hozza összefüggésbe” (Cserhádi), éppen azért fogalmazza meg az evangéliumot így, hogy adakozásra buzdítson a jeruzsálemi szentek, az ottani szegény keresztyének részére. Aki ugyanis megismerte Jézus Krisztus gazdagságát, az nemcsak szép példát láthat maga előtt, hanem olyan ajándékban részesült, ami képessé teszi arra, hogy úgy fogadja testvérül a másikat, hogy áldozatot hoz érte.

„Ismeritek a mi Urunk Jézus Krisztus kegyelmét ...” Az apostolnak ezeket a szavait egészen komolyan magunkra szabad és kell is értenünk.

Ismeritek – elmondhatjuk mindannyian, hogy Jézus ismerete, az ő kegyelmének a megismerése hozott ide, idáig minket. Kinek a lába előtt mécses volt (Zsolt 119,105), amely vezette; kinek mennyei fény felvillanása, mint Saulnak Damaszkuszhoz közeledve; kinek Jézus szemvillanása, mint Péternek, amikor rátekintett a főpap házában ... Bárhonnán is indultunk, bármerre is jártunk, életutunkon ő hozott idáig.

Ismeritek ... Többféle foka létezik ennek a jelenben is. Ebben is lehetnek különbségek. Az apostol beszélt a hitben testiekről, tejjel táplálendő kiskorúakról, akik nem vették be a kemény eledelt, ezért pártoskodtak és irigykedtek egymásra (1Kor 3,1-3). Ez persze Korintusban volt és nagyon régen. Vagy másik apostoli levél szerint voltak, akik sokszor hallották az evangéliumot, de eltompult a hallásuk, ezért már tanítóknak kellett volna lenniük, de még mindig tejjel kellett táplálni őket, kiskorúak voltak, akik nem tudták megkülönböztetni a jót és a rosszat – írja a Zsidókhöz írt levél (5,11-14). Hozzátehetjük: és nem tudták megkülönböztetni az igazán fontosat a közömbös vagy egyenesen mellékes dolgoktól.

S akkor még nem beszéltünk a jövőről. Mert Urunk akarja, hogy az előttünk álló életúton, akármennyi is legyen az, még mélyebben ismerjük meg, amit ő tett értünk és még mélyebben éljük meg azt a gazdagságot, amivel megajándékozott.

Összeköt bennünket ez az ismeret, amely a hátunk mögött van, de nem feledhetjük a jelenben, és az az ismeret, ami még meglepetésként ránk vár. Mi ugyan különbözőek vagyunk az egyházban, de minket mindannyiunkat az egyházban, és minden embertársunkkal együtt a szekuláris világban gazdaggá tehet az Úr Jézus Krisztus kegyelme! Ha ezt az ajándékot megízleltük, ha egyszer csak kicsit is belekóstolhattunk, ha egyszer ez, ha csak gyenge fuvalatként is, de megérintett, ha ez szívünk szerint fontos nekünk, és ha csak kicsit is reménykedünk abban, hogy fontosabb lesz számunkra holnap, mint ma, akkor lehetetlen, hogy ez az ajándék számunkra ne írjon mindent felül. Ez az ajándék ugyanis nemcsak példát ad, hanem serkent és képessé is tesz az egyházban.

Hogyan írja felül a dolgokat Jézus Krisztus jótéteménye-kegyelme-gazdagsága? Álljon itt most néhány dolog abból, ami ebben a két fejezetben (2Kor 8-9) olvasható.

1. Akinek korábbi bibliafordítása van, bizonyára emlékszik még ennek a bibliai versnek a szövegére – Károli Gáspár 1580-as fordításában: „Ismeritek a mi Urunk Jézus Krisztus jótéteményét ...” Krisztus jótéteménye persze kegyelem, ezért jó a modern fordítás. A lényeg, hogy az apostol Krisztus cselekvésére és a jeruzsálemi szegények részére folyó adománygyűjtésre ugyanazt a szót használja. A Károli fordításban egyaránt a jótétemény, az ökumenikus fordításban a kegyelem szót. A szavak jelentése és azonossága arra is utal, hogy távolról sem csak adakozás, alamizsna, anyagi áldozat lehet az, amiben megmutatkozik a Krisztus által kapott gazdagság. Krisztus jótéteménye tehát egymás iránti jótéteményre indít. Krisztus kegyelme egymás iránt a kegyelem cselekedeteire ösztönöz. Krisztus értünk odaadott életének gyümölcse a mi életünkben a másokért való élet. Luther ezt azzal fejezte ki, hogy a keresztyén ember a másik ember számára Krisztussá lesz, vagyis azt adja, amit Krisztus adott neki.

Mivel a görög jótétemény, jótevés szó jelentései között valóban ott van a kegyelem, ebből az a következtetés is levonható, hogy ha adhatunk, az kegyelem. A Jézus Krisztustól kapott gazdagság, hogy adni tudunk. Az emberi válasz – egy kis képzavarral – Krisztus ajándékát visszhangozza, tükrözi, ugyanaz hallatszik és látszik benne.

Ámulhatunk azon, ahogyan az apostol megnyugtat és szabadságot ad. Nincs kirótt mérték, másokra erőltetett feladat, semmi erőn felüli vállalás: „ha megvan a készség, az aszerint kedves, amije kinek-kinek van, nem aszerint, amije nincs (2Kor 8,12). Ugyanakkor mégis példát adtak Makedónia gyülekezetei, akik kérték, hogy részt vehessenek és erejükön felül vettek részt ebben a jótévésben (2Kor 8,4). Ámulhatunk ezen

a szabadságon és lelkesíthet minket is, hogy a kapott ajándék szerint adjunk és szolgáljunk.

2. A Krisztustól kapott gazdagság bőségesen túláradó szeretetre sarkall, de nem rendezetlen vagy szervezetlen. Az első keresztyénség apostola, akinek idejében és szolgálatában – így szoktuk gondolni – a lélek, a hit, és a Krisztus iránti odaadás volt a legfontosabb, meg is szervezte a gyűjtést. Nem vitte túlzásba. Csak arról gondoskodott, hogy a gyűjtés eredményét megbízható, hiteles emberek vegyék át lepecsételve a gyülekezetekben és így adják majd át Jeruzsálemben (Róm 15,28). Mert fontos a tisztesség nemcsak az Úr előtt, hanem az emberek előtt is, egymás és a kívülállók előtt. De meg is fordíthatjuk az apostol szavát: fontos a tisztesség nemcsak emberek előtt, hanem az Úr előtt is.

Messzire kerültünk ettől. Nem tudunk túljutni egy dilemmán. Ennek egyik véglete azt tartja, hogy ha Lélek szerint akarunk élni, akkor nem kell szervezet és külső rend. Itt elfelejtik az evangélium józanságát és realitásérzékét. A másik véglete pedig, hogy ha szervezet és külső rend van, akkor elhallgat az evangélium, nincs Lélek és meghidegül a szeretet. Jó lenne túljutni ezen. Vannak dolgok, amelyeket be lehet hajtani, ki lehet kényszeríteni, be kell tartatni, de igazában nem megy ez másképpen, csak önként vállalt fegyellemmel, amire a Krisztus ajándékából képes az ember.

3. Ha végül belegondolunk még abba, hogy Pál apostol ezeket a sorokat feltehetően Filippiben, a mai Görögország észak-keleti részén írta Korinthusba, az ország déli csücskébe, és az onnan 1500 km-re élő jeruzsálemiek érdekében lobbizott, – egy olyan korban, amikor a jól megépített, de azért döcögős római utak, vitorlášhajók és evezős gályák, no meg gyalogos küldöncök jelentették az infrastruktúrát, elcsodálkozhatunk azon, mennyire fontosnak tartották és milyen komolyan vették az összetartozást ezek a mi életviszonyainkhoz képest primitív körülmények élő korai keresztyének.

Nemcsak imádkoztak egymásért, nemcsak leveleket küldözgettek egymásnak, nemcsak meglátogatták egymást, hanem be is fogadták a messziről érkezőt, támogatták, gyűjtöttek részükre, lemondtak dolgokról az ő javukra, áldozatot hoztak egymásért. Nem otthonuk kerítése, templomuk fala, hazájuk határa volt az a keret, amelyben éltek, hanem átléptek ezeken, át földrajzi távolságokon, politikai rendszereken, faji és szociális különbségeken – hiszen pogányokból lett keresztyének gyűjtöttek zsidókból lett keresztyéneknek, hogy egymás terhét hordozzák. Pál gyözködését olvasva még attól a gondolattól sem tudunk szabadulni, hogy szegények segítettek szegényeknek. És ezt az

akkori világban páratlan dolgot pontosan azért tettek, azért tudták megtenni, amit az apostol aktualizált evangéliumként írt nekik: „Ismeritek a mi Urunk Jézus Krisztus kegyelmét – jótéteményét, hogy gazdag létére szegénnyé lett értetek, hogy ti az ő szegénysége által meggazdagodjatok.”

Miközben nemcsak remélem, – hanem hátha számít valamit, kérem is, – hogy nyilvánvaló különbözőségeinkkel egyre inkább megtanuljon egyházunk, és megtanuljanak a zsinat tagjai úgy élni, hogy az ne egymással való szembefordulás, hanem kölcsönös gazdagodás és gazdagítás legyen, vezessen mindannyiunkat az, amit az Úr Jézus Krisztus tett értünk, amikor gazdag létére szegénnyé lett értünk.

Legyen ez a közös munkálkodásban a legfontosabb információ.

Formálja gondolatainkat, szavainkat, cselekedeteinket és közös akcióinkat gyülekezeteinkben, iskoláinkban, szeretetintézményeinkben és a magyar társadalomban.

És ami a legfontosabb és a legtöbb, transzformáljon, változtasson meg, teremtsen újjá minket, hogy életünk egyenként és együtt az Úr Krisztus dicsőségére legyen.

Reuss András